

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, İçişleri Bakanı Sayın Süleyman SOYLU tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 17.09.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Demokratik toplumun en önemli kriterlerinden biri olan barışçıl toplanma ve gösteri özgürlüğü hakkı aynı zamanda ekonomik çıkarların savunulmasından siyasi fikirlerin ifadesine, sanatsal faaliyetlerde bulunmaktan adaletsiz uygulamalara tepki göstermeye kadar uzanan sivil, ekonomik, politik ve sosyal hakların tanınması, uygulanması ve savunulması için kullanabilecek bir araçtır ve uluslararası hukuk koruması altındadır. Barışçıl gösteri hakkı, uluslararası sözleşmelerde ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğü hakkının ayrılmaz bileşeni olarak değerlendirilir ve güvence altına alınır. Barışçıl toplanma ve gösteri hakkı kamuya açık alanlar da dahil olmak üzere tek başına veya başkalarıyla birlikte barışçıl toplanma, protesto, grev, oturma eylemi, gösteriler vb. düzenleme ve bunlara katılma hakkını içerir. Nitekim bu hak aynı zamanda anayasal güvence altında olup 2911 Sayılı yasada yapılan çeşitli değişikliklere rağmen demokratik kriterlere yaklaşamadığı gözlemlenmektedir. Ayrıca bunun yanı sıra yasal zeminde nispeten düzenlenen bu hakkın uygulamada tamamen yok sayıldığına ve bilhassa OHAL dönemi sonrasında yasaklamaların giderek artışına şahit olmaktayız. OHAL dönemi sonrasında il valilikleri herhangi bir toplumsal gündemi gerekçe yaparak 30 günlük eylem etkinlik yasağı getirmektedir. Valiliklerin dayanak olarak aldığı 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'nın 17'nci maddesindeki, 'Bölge valisi, vali veya kaymakam, milli güvenlik, kamu düzeni suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı bir ayı geçmemek üzere erteleyebilir veya suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlike mevcut olması halinde yasaklayabilir' hükmüne göre dahi bakıldığında bu uygulamanın keyfiyete dönüştüğü açıktır. Madde metninde dahi valilerin yetkisi belirli bir toplantı ile sınırlandırılmış olduğu halde valilerin tüm toplantıları yasaklama kararları verdikleri gözlemlenmektedir. Yani uygulamada esasen demokratik kriterlere örtüşmeyen yasa metni dahi geniş yorumlanarak keyfi bir biçimde yurttaşların toplanma hakları yasaklanmaktadır. Bu keyfiyetin en yakıcı örneklerinden birisi de başkent Ankara'da yaşanmıştır. Diyarbakır, Mardin ve Van büyükşehir belediyelerine kayyım atanmasına

karşı HDP Ankara Kadın Meclisi olarak "Eş başkanlık mor çizgimizdir" diyerek gerçekleştirmek istediğimiz eyleme polis müdahale etmiş, herkesin darp edildiği eylem de 8 kadın gözaltına alınmıştır. Yürüyüş öncesi Kuğulu Park'ta bir araya gelen kadınların etrafını çevik kuvvet sarılmış ve eylem başlamadan müdahale gerçekleşmiştir. Ancak Ankara'da aynı yerde aynı saatlerde Vatan Partisi Güvenpark'ta bir eylem gerçekleştirmiş; o eyleme polis hiçbir şekilde müdahale etmemiştir. Nitekim iktidar partisi ve iktidar partisinin cevaz verdiği eylem ve etkinliklerde kolluk eylem yapanları koruyan bir tavır söz konusu olmaktadır. Diğer yandan bilhassa Ankara Valiliğinin OHAL kaldırılmış olmasına rağmen OHAL dönemi uygulamalarını esas aldığı gözlenmektedir. Eşbaşkanlık uygulamasını halka izah etmek ve atanan kayyımları protesto etmek için düzenlediğimiz etkinlikte kolluğun daha eylem başlamadan katılımcılara saldırmış olması, ağır şekilde darp etmesi ise izaha muhtaç ve Anayasa'nın askıya kaldırıldığına dair derin emareler içermektedir. Diğer yandan Ankara Valiliği tarafından eylem yasaklanmasına dair bir kararı internet sitesinde yayımlanmamış, en son yasaklama kararı 2018 yılına ait olup Afrin müdahalesine ilişkin eylemleri kapsamaktadır. İl Başkanlığımıza dün tebliğ edilen yazıda ise halkı kin ve düşmanlığa tahrik edeceği gerekçesiyle partimiz tarafından düzenlenecek olan basın açıklamasının yasaklanacağı belirtilmiş olup siyasi partilerin önceden izin almaksızın gösteri düzenleme hakkı bu kararla askıya alınırken, Vatan Partisinin bu yasak kararının dışına tutulması eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmakta ve ikili bir hukuk sisteminin varlığını ortaya çıkarmaktadır. Yine 2018 yılında verilen yasaklama kararında herhangi bir süre belirtilmemiş olsa dahi toplantı ve gösteri yürüyüşleri için verilen yasaklama kararlarının süre belirtilmeden muğlak olarak verilmesi de keyfiyete yol açacak olup hak ve özgürlüklerin alanını kısıtlaması bakımından Anayasa'ya aykırıdır. Öte yandan 2018 yılına ait valilik kararının geçerli olduğu nazara alındığı vakit de tarafımıza dün tebliğ edilen kararın bir anlamı kalmamaktadır. Her iki gerekçenin de esasen keyfi bir uygulamaya tekabül ettiği açıktır.

Bu bağlamda;

- 1- Ankara'da gerçekleştirmek istediğimiz partimizin basın açıklaması hangi gerekçeyle yasaklanmıştır?
- 2- Yasaklama kararını kim vermiştir?
- 3- Yasaklama kararı verilmesi ile ilgili Bakanlığınızın bir talimatı var mıdır? Varsa talimatın içeriği nedir?
- 4- Ülkede ilan edilmemiş bir olağanüstü hal mi vardır?
- 5- Kararın valilik internet sitesinde yayımlanmamış olmasının gerekçesi nedir? Neden 2018 yılına ait valilik kararı gerekçe olarak gösterilmektedir? 2018 tarihli kararda bir süre belirtilmemiş olması bu kararın dilendiği zaman kullanılabilmesine olanak sağlaması için midir?
- 6- HDP il teşkilatına tebliğ edilen kararı kim vermiştir? Bu konuda bakanlığınızın bir talimatı olmuş mudur? Valiliklerce verilen yasaklama kararı yalnızca HDP mensupları ve destekleyicilerini mi kapsamaktadır?

- 7- Yaklaşık aynı saatlerde Güven Park'ta gerçekleşen Vatan Parti'sinin etkinliği neden yasaklanmamıştır? Kişilere ve partilere göre ayrı hukuk uygulanması Anayasa'ya aykırı değil midir? Anayasaya aykırı yasaklama kararları alan valiler için adli ve idari işlem yapılacak mıdır?
- 8- Hak ve özgürlükler somut ve yakın bir tehlike olmadığı müddetçe kısıtlanamaz iken valilikler neden olasılıkları gerekçe göstererek keyfi bir biçimde kişi hak ve özgürlüklerini kısıtlamaktadırlar? Bu yetkiyi nerden almaktadırlar?
- 9- Bu uygulamalar olağanüstü hal uygulaması olduğuna göre, olağanüstü hal kararı alınmış vilayet var mıdır? Şayet OHAL kararına konu bir vilayet yok ise bu uygulamanın dayanağı nedir? Dayanağı olmayan bu idari işlemlerin sorumlusu kimdir? İçişleri Bakanı olarak valiliklere bu talimatları siz mi veriyorsunuz?
- 10- Bakanlığınıza göre hangi siyasi partilerin gösteri yapma hakkı vardır? Bu konuda oluşturulmuş bir listeniz mi var?
- 11- İktidar partisi ve iktidarı destekleyenler açısından toplantı ve gösteri hakkı korunurken, iktidarı desteklemeyenlere gösteri hakkı yasak mıdır?
- 12- Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanabilmenin şartı yalnızca iktidar lehine gösteri düzenlenmesi midir?
- 13- Ankara iline özgü toplantı ve gösteri haklarının kullanımına ilişkin özel bir durum mu söz konusudur? Ankara için farklı bir kanun mu uygulanmaktadır?
- 14- Partimizin Kuğulu Park'ta gerçekleştirmek istediği basın açıklamasının konusunun kayyım atamaları olması nedeniyle engellenmesi, kayyım atama kararlarını bakanlığınızın vermesinden mi kaynaklanmaktadır? Bakanlığınızın vermiş olduğu kayyım kararının eleştirilmesi mi bakanlığınızı harekete geçirmiştir?
- 15- Kolluk görevlilerinin HDP'lilere saldırması talimatını kim vermiştir? Talimat valilikçe mi verilmiştir yoksa doğrudan Bakanlığınız mı vermiştir?
- 16- Kolluk görevlilerinin Ankara il başkanını tehdit etmesi, diğer katılımcıları öldüresiye dövmesi bağlamında bir etkinliğin yasaklanmasının dahi şiddet yöntemleri ile yapılmasının izahı nedir?
- 17- Diyarbakır, Mardin ve Van büyükşehir belediyelerine kayyım atanmasına karşı HDP Ankara Kadın Meclisi olarak "Eş başkanlık mor çizgimizdir" diyerek gerçekleştirmek istediğimiz eylem neden rahatsızlık yaratmıştır? Bu rahatsızlığın nedeni kayyım atamalarının hukuka aykırı olması mıdır?
- 18- Eşbaşkanlık sisteminin Bakanlığınızın hedefinde olması sebebi nedir?
- 19- Belediyelerde eşbaşkanlık uygulamasına karşı olmanızın nedeni kadınların siyasette ve yönetim kademelerinde bulunmasına karşı olmanızdan mı kaynaklanmaktadır?